همشهری جامعه
شنبه ۱۷ آذر ۱۴۰۳ ■ ۵ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶ ■ سال سی‌ودوم ■ شماره ۹۲۷۳

طرح: همشهری/ محمدعلی حلیمی

دغدغه‌های روزگار دانشجویی

دانشجویان در گفت‌وگو با همشهری ۴ مطالبه صنفی و تحصیلی خود را مطرح کردند

گزارش
فهیمه طباطبایی
روزنامه‌نگار

کمتر کشوری در دنیا هست که مانند ایران روز دانشجو داشته باشد؛ ۷۱ سال پیش، حدود ۴ ماه بعد از کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲، ریچارد نیکسون، معاون رئیس‌جمهور وقت آمریکا برای دیدار با محمدرضا پهلوی به ایران آمد، دانشجویان خشمگین از کودتای آمریکایی، حضور او را در ایران تاب نیاوردند و دست به اعتراضات گسترده در دانشگاه‌ها زدند.

مصطفی بزرگ‌نیا، احمد قندچی و مهدی شریعت‌رضوی ۳ دانشجویی بودند که در دانشکده فنی دانشگاه تهران بر اثر شلیک نیروهای امنیتی به شهادت رسیدند و خون‌شان باعث جوشش روز دانشجو در ایران شد. اما طی این ۷۱ سال، دانشجویان فراز و نشیب‌های زیادی را در دانشگاه‌های ایران داشته‌اند؛ روزهای خوب و بدی که تاریخ جنبش‌های دانشجویی را رقم می‌زند.

حالا در سده ۱۴۰۰ دانشجویان ایرانی مطالبات متفاوتی دارند که می‌خواهند مسئولان نظام آموزشی کشور در وزارت علوم، شورای عالی انقلاب فرهنگی و... درباره آنها تصمیمات تازه و متناسب با شرایط روز دنیا را بگیرند.

ارتقای سطح علمی استادان، تغییر و به‌روزرسانی سرفصل دروس دانشگاهی متناسب با علوم روز، تجهیز محیط آزمایشگاهی و کتابخانه‌های دانشگاه‌ها، ایجاد تسهیلات مالی جدید برای دانشجویان نخبه جهت پژوهش‌های علمی و جلوگیری از مدرک‌فروشی بخشی از این مطالبات است که دانشجویان در دانشگاه‌های مختلف کشور خواستار آن هستند.

ارتقای سطح علمی استادان

الیسا خداوردی، دانشجوی دانشگاه خواجه نصیر طوسی، عقب بودن برخی از استادان از علوم روز دنیا و ایستایی آنها در بسیاری از علوم را مشکل اساسی دانشجویان در دهه اخیر می‌داند و می‌گوید: «برخی از استادان همچنان اصرار به آموزش علومی دارند که از علوم فنی و مهندسی جدید بسیار عقب‌تر است. این بحران را در رشته‌های مکانیک، برق و فناوری اطلاعات و مخابرات به‌شدت می‌توان دید. همین باعث شده که دانشجوی این رشته‌ها به‌شدت احساس عقب‌افتادگی و ناکارآمدی کند و درس‌ها را صرفا برای پاس کردن، نمره و مدرک گرفتن بخواند.» این بحران فقط مخصوص دانشجویان فنی و مهندسی نیست و دانشجویان علوم پایه و انسانی نیز نسبت به آن انتقاد دارند. امیرحسین مدرسی، دانشجوی رشته مطالعات فرهنگی دانشگاه علامه طباطبایی در این‌باره می‌گوید: «برخی از استادان در علوم روز از دانشجویان عقب‌تر هستند و این باعث مایوس شدن دانشجو می‌شود. مثلا در بحث هوش مصنوعی، استادهایی داریم که نسبت به کاربرد آن آگاهی خیلی کمی دارند، درحالی که هوش مصنوعی در دنیا تبدیل به یک پدیده بسیار شگفت‌انگیز در علوم مختلف به‌ویژه علوم انسانی شده است و به‌شدت به ارتقای آموزش کمک می‌کند.»

محتوای درسی باید تغییر کند

در کنار لزوم ارتقای سطح علمی استادان دانشگاه‌ها به‌خصوص اعضای هیأت‌علمی، دانشجویان درخواست ارتقای محتوای درسی و سرفصل آن به‌ویژه در دروس تخصصی را براساس علوم روز دنیا دارند. البته این مطالبه‌ای است که استادان و رؤسای دانشگاه‌ها هم دارند. حنانه جعفریان، دانشجوی دکتری مهندسی بیوالکتریک دانشگاه صنعتی شریف می‌گوید: «تغییر سرفصل دروس منطبق با علوم جهانی در ایران با سرعت خیلی کمی دنبال می‌شود، مگر اینکه شاهد خلاقیت استادان یا خود دانشجویان در این حوزه باشیم وگرنه سرفصلی که وزارت‌علوم تصویب کرده بسیار عقب است. این مطالبه بسیاری از دانشجویان به‌خصوص در رشته‌های فنی و مهندسی است. برخی از دروسی که در دانشگاه باید بخوانیم مربوط به ۲ یا ۳ دهه پیش است، خوب چه کسانی و چه زمانی قرار است آن را متناسب با جلو رفت دنیا تغییر دهند؟ این رخوت از کجا می‌آید که گریبان دانشگاه را گرفته و آن را به عقب پرت می‌کند؟»

تجهیز آزمایشگاه و کتابخانه

مجهز کردن آزمایشگاه‌ها و محیط‌های کارگاهی دانشگاه‌ها از دیگر مطالبات دانشجویان است؛ به‌خصوص دانشجویان فنی حرفه‌ای که بیشتر دروس‌شان عملی است و باید در محیط آزمایشگاهی و کارگاهی کار کنند. البته که در همه سال‌های گذشته بودجه‌های زیادی صرف مجهز کردن آزمایشگاه‌ها شده است اما همچنان برخی دانشگاه‌ها در این زمینه مشکل دارند. جلال سیستانی، دانشجوی دانشگاه شهید رجایی در این‌باره می‌گوید: «برخی از تجهیزات کارگاهی و آزمایشگاهی ما برای ۵۰ سال پیش است. شاید برایتان عجیب باشد اما ما برای برخی از دروس هنوز خودروی پیکان و تلویزیون سیاه و سفید را باز می‌کنیم تا با سیستم یک خودرو یا تلویزیون آشنا شویم درحالی که الان هم ماشین پیکان و هم تلویزیون سیاه و سفید منسوخ شده است.»

او می‌افزاید: «برخی از صنعتگران بخش خصوصی در سال‌های گذشته به کمک دانشگاه آمده‌اند و بر حسب نیاز خود برای پرورش نیروی کارآمد، برخی تجهیزات را در اختیار دانشگاه قرار داده‌اند اما این برای همه رشته‌ها نیست و دانشجویان واقعا در بخش کارگاهی مشکل دارند و در تنگنا هستند. به‌طور جدی نیاز است که منابع و تجهیزات کارگاهی در دانشگاه‌های فنی حرفه‌ای و همچنین کتاب در کتابخانه‌های این دانشگاه‌ها تغییر پیدا کند تا دانشجو بعد از درس احساس نکند که در دانشگاه چیزی یاد نگرفته و نیاز به تحصیلات تکمیلی در آموزشگاه‌ها و مؤسسات خصوصی دارد.»

سیستانی می‌گوید: «در کنار آن اگر واقعا قرار است پیوندی بین صنعت و دانشگاه رقم بخورد با شعار و جلسه‌های مشترک، ماجرا حل نمی‌شود باید این اتفاق در فضای واقعی صورت بگیرد، یعنی صنعتگران به دانشگاه بیایند و برعکس، ما نیز در دوره تحصیل خود به محیط‌های کارگاهی و صنعتی برویم.»

مطالبات صنفی و سیاسی دانشجویان متعدد است و دانشجویان هر دانشگاه و هر رشته، پرسش‌ها و مطالبات زیادی را مطرح می‌کنند؛ مطالباتی که برخی از آنها محقق شده و برخی دیگر به دانشجویان دیگری منتقل می‌شود.

درد مدرک‌فروشی و پردیس دانشگاهی

مدرک‌فروشی دردی است که حالا نزدیک به ۲ دهه می‌شود که به جان دانشگاه‌ها افتاده و گریبان آن را رها نمی‌کند. پذیرش دانشجویان پولی در پردیس‌های دانشگاهی دانشگاه‌های معتبر کشور از یک سو و پایان‌نامه‌سازی و پایان‌نامه فروشی از سوی دیگر سطح علم را در دانشگاه‌ها پایین آورده است؛ مسئله‌ای که دانشجویان نخبه به آن اشاره می‌کنند. فربد سیاری، دانشجوی کارشناسی ارشد مردم‌شناسی دانشگاه تهران در این‌باره می‌گوید: «بسیاری از ما تمام وقت و انرژی خودمان را صرف درس خواندن کرده‌ایم و از تفریحاتمان برای نوشتن مقاله و پژوهش‌های علمی گذشته‌ایم و حتی در این زمینه هزینه مالی کرده‌ایم، بعد می‌بینیم که یک نفر صرف داشتن پول، می‌آید در دانشگاه و در کنار ما تحت عنوان دانشجوی پردیسی می‌نشیند. درد وقتی بیشتر می‌شود که می‌بینیم او هیچ تلاشی برای ارتقای علمی خودش نمی‌کند، چون خیالش راحت است که با پول می‌تواند پایان‌نامه‌اش را هم دفاع کند و حتی دکتری بگیرد.»

او می‌افزاید: «یکی از بزرگ‌ترین خواسته‌های امروز دانشجویان نخبه جلوگیری از مدرک‌فروشی و مدرک‌سازی است. همچنین اگر کسی قرار است پولی درس بخواند، دانشگاه‌های غیردولتی برای این کار راه‌اندازی شده‌اند و نیازی به پردیس‌های دانشگاهی نبود.»

روز دانشجو

درباره ۱۶ آذر سال ۱۳۳۲

شانزدهم آذرماه با نام «دانشجو» گره خورده است، اما درباره این روز و اتفاقاتی که در آن افتاده است، چقدر می‌دانیم؟

نیکسون، معاون رئیس‌جمهور آمریکا آذر سال ۱۳۳۲ درست چند ماه بعد از کودتا علیه دولت مصدق، راهی ایران شد تا نتیجه سرمایه‌گذاری ۲۱ میلیون دلاری «سیا» را از نزدیک مشاهده کند. دانشجویان دانشکده‌های مختلف، تظاهراتی علیه رژیم کودتا برپا کردند. روز ۱۵ آذر تظاهرات به خارج از دانشگاه کشیده شد و مأموران نظامی، در زدوخورد با دانشجویان، شماری را مجروح و گروهی را دستگیر و زندانی کردند.

صبح روز ۱۶ آذر ۱۳۳۲، گارد برای نخستین‌بار وارد صحن دانشگاه شدند و در یکی از کلاس‌های درس دانشکده فنی، چند تن از دانشجویان در اعتراض به حضور مأموران گارد، آنها را به مسخره می‌گیرند و مأموران گارد با حمله به دانشجویان بی‌پناه، ۳ نفر از آنان را به شهادت می‌رسانند.

در این حمله و گریز مصطفی بزرگ‌نیا و آذر شریعت‌رضوی از دانشجویان سال اول دانشکده فنی در همان لحظات اولیه زخمی و شهید شدند. احمد قندچی هم به‌شدت مجروح شد، اما به شهادت نرسید. اگر چه با انتقال او به بیمارستان شماره ۲ نیروی زمینی ارتش و به‌دلیل بی‌توجهی مسئولان نظامی بیمارستان، ۲۴ ساعت بعد به‌دلیل شدت خونریزی به شهادت رسید. پیکر هر ۳ شهید دانشجو در امامزاده عبدالله شهرری دفن شده است.

خبر روز

مدارس به‌دست دانش‌آموزان بهسازی می‌شود

در طرح شهید عجمیان امسال حدود ۴۱ هزار کلاس درس بهسازی، شاداب‌سازی و مرمت شده است. دبیر قرارگاه جهادی عدالت تربیتی وزارت آموزش و پرورش با اعلام این خبر و با بیان اینکه طرح شهید عجمیان طرحی تربیتی و جهادی است، افزود: این طرح با حضور دانش‌آموزان، معلمان و گروه‌های جهادی برون‌وزارتی انجام شده که بسیج دانش‌آموزی کشور نقش ویژه‌ای در آن داشته است. دبیر قرارگاه جهادی عدالت تربیتی وزارت آموزش و پرورش با بیان اینکه بیش از ۷۰۰ میلیارد تومان در طرح شهید عجمیان هزینه شده است، ادامه داد: در کنار رویکرد تربیتی، دانش‌آموزان فضای جدیدی را تجربه کرده‌اند و در کنار معلم‌ها و مدیر از فضای رسمی جدا شده و در فضای دلی و صمیمی حاضر شده‌اند. پرنیان با بیان اینکه این طرح در طول سال هم ادامه دارد، گفت: پنجشنبه‌ها و جمعه‌های جهادی در خیلی از استان‌ها دایر است که دانش‌آموزان در کنار هم با محوریت مدیر و مدرسه، مدارس را رنگ‌آمیزی و یا اگر نیمکتی مشکل داشته باشد، ترمیم می‌کنند.

حمایت از ۳۷۰۰ دانشجو در ۲ طرح نخبگانی

بنیاد ملی نخبگان ۲ طرح برای حمایت از دانشجویان را دنبال می‌کند تا مانع از مهاجرت یا هدررفت استعداد آنها شود. قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان گفت: «طرح شهید وزوایی» از ۲۵۰۰ دانشجو حمایت می‌کند و «طرح شهید احمدی‌روشن» با ایجاد ۲۴۰ هسته حل مسئله، بیش از ۱۲۰۰ دانشجو را درگیر خواهد کرد و در مجموع، برای این ۲ طرح حدود ۲۷۰ میلیارد تومان بودجه اختصاص یافته است.

سعید خدایگان در نشست هم‌اندیشی جمعی از نخبگان و استعدادهای برتر با حضور محمدرضا ظفرفندی، وزیر بهداشت به تشریح اقدامات و برنامه‌های بنیاد ملی نخبگان در زمینه شناسایی، توانمندسازی و جذب نخبگان پرداخت و افزود: بنیاد از این پس حمایت بیشتری از دانشجویان و دانش‌آموختگان وزارت بهداشت خواهد داشت.

قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان به ۲ طرح «شهید وزوایی» و «شهید احمدی‌روشن» از طرح‌های شاخص بنیاد اشاره کرد و گفت: این طرح‌ها به‌ترتیب در حوزه‌های شناسایی استعدادهای برتر و حل مسائل ملی از طریق ایجاد هسته‌های مسئله محور فعال هستند.

روش ثبت جریمه‌های رانندگی تغییر کرد

رئیس پلیس راهور فراجا درخصوص ثبت تخلف جریمه‌های رانندگی به شیوه‌ای جدید توضیح داد. سردار سیدتیمور حسینی در این‌باره گفت: یکی از گله‌مندی‌هایی که معمولا از سوی مردم اعلام می‌شد، خطاها و اشتباهاتی بود که در ارتباط با نوشتن جریمه اتفاق می‌افتاد؛ این خطا می‌تواند در ثبت تخلف توسط سامانه‌های هوشمند یا خطا در ثبت تخلف به وسیله اخطاریه‌نویس‌ها باشد. در ارتباط با سامانه‌های هوشمند پیگیری ما این است که هم در مجموعه معابر شهری توسط شهرداری‌ها و هم در طول محورهای مواصلاتی از طرف سازمان راهداری نسبت به به‌روزرسانی مداوم و مستمر سامانه و رفع ایرادات آنها اقدامات لازم صورت گیرد. او افزود: فارغ از اتفاقاتی که از جنس دست‌کاری در ارقام پلاک توسط برخی‌ها صورت می‌گیرد، اشتباهاتی هم توسط عوامل اخطاریه‌نویس وجود داشت یا با اعتراضاتی مواجه بودیم که بررسی به جا بودن این اعتراض سخت بود؛ از همین رو، از اول آذرماه برنامه‌ای را در دست اقدام و اجرا قرار دادیم تا عوامل اخطاریه‌نویس موظف شوند زمان صدور قبض جریمه، حتما از پلاک آن وسیله نقلیه اعم از سواری یا وسیله نقلیه سنگین یا موتورسیکلت عکس بگیرند و این عکس همراه با عکس جریمه روی سرور اجرایی بنشیند.